TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI
Sayı :20851
Tarih :26.10.2026

10/4896

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hapishanelerde politik mahpusların infazlarının ertelenmesi, tahliyelerinin engellenmesi, disiplin cezaları ve öznel iyi hâl değerlendirmeleri yoluyla infaz sürelerinin fiilen uzatılması, tecrit uygulamaları ve hasta mahpusların sağlık hakkına erişiminde yaşanan sorunlar; hukuk devleti, insan hakları ve kişi özgürlüğü bakımından kapsamlı bir incelemeyi zorunlu kılmaktadır. Özgürlük İçin Hukukçular Derneğinin (ÖHD) açıklamasında son üç ayda 90 mahpusun infazının uzatıldığı belirtilirken, Sermin Demirdağ'ın infazının sekizinci kez ertelenmesi ve hasta mahpus Mehmet Sait Yıldırım'ın durumuna ilişkin kaygılar, infaz uygulamalarının yol açtığı sorunların boyutunu ortaya koymaktadır. İnfaz yakma uygulamalarının nedenlerinin, İdare ve Gözlem Kurullarının karar ve değerlendirme süreçlerinin, tahliyelerin engellenmesine yol açan idari mekanizmaların ve tecrit sisteminin mahpusların temel hakları üzerindeki etkilerinin araştırılması gerekmektedir. İnfaz süresi tamamlanan mahpusların tahliyelerinin güvence altına alınması, mahpusların özgürlüğünün öznel ve keyfî değerlendirmelere bağlı olmaktan çıkarılması, İdare ve Gözlem Kurullarının lağvedilmesi ve hapishanelerdeki hak ihlallerinin sona erdirilmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Ceza infaz kurumlarında mahpusların tahliyelerinin engellenmesi, infaz sürelerinin idari kararlarla fiilen uzatılması ve keyfî uygulamalar; kişi özgürlüğü, hukuki güvenlik, eşitlik ve insan onurunun korunması bakımından ciddi sorunlar doğurmaktadır. Tahliye koşullarını taşıdığı hâlde serbest bırakılmayan mahpuslar ile tecrit, sağlık hakkına erişimin engellenmesi ve onur kırıcı arama uygulamalarına maruz kalan mahpusların durumu, doğrudan temel hak ve özgürlükler çerçevesinde ele alınmalı; bu ihlallerin giderilmesi için etkili hukuki ve idari güvenceler sağlanmalıdır.

Özgürlük İçin Hukukçular Derneğinin (ÖHD) açıklamasına göre son üç ayda 90 mahpusun infazı uzatılmış; 34 yıldır hapishanede bulunan Sermin Demirdağ'ın infazı sekizinci kez ertelenmiş, hasta mahpus Mehmet Sait Yıldırım'ın özgürlüğüne kavuşmasının önünde engeller oluşmuştur. MED Tutuklu ve Hükümlü Aileleri ile Hukuki ve Dayanışma Dernekleri Federasyonu (MED TUHAD-FED) da infaz ertelemelerine, pişmanlık dayatmasına, hasta mahpusların sağlık hakkına erişim sorunlarına ve ağız içi arama ile çıplak arama uygulamalarına dikkat çekmiştir.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 89'uncu maddesi kapsamında faaliyet gösteren İdare ve Gözlem Kurullarının; mahpusların düşünceleri, etkinliklere katılımları ve pişmanlık beyanları üzerinden tahliyeleri erteleyebilmesi, özgürlüğün öznel değerlendirmelere bağlanmasına yol açmaktadır. Disiplin cezaları ve iyi hâl değerlendirmeleri aracılığıyla infazın fiilen uzatılması, hukuki güvenlik ve öngörülebilirlik ilkelerini zedelemektedir. İnfaz süresini tamamlayan mahpusların, hukuken geçerli bir tutma nedeni bulunmaksızın hapishanede tutulması kabul edilemez. Bu nedenle İdare ve Gözlem Kurulları lağvedilmeli; tahliye süreçleri nesnel ölçütlere ve etkili yargısal denetime dayalı güvencelerle yeniden düzenlenmelidir.

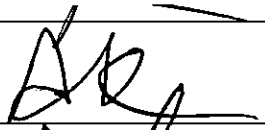
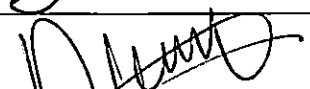
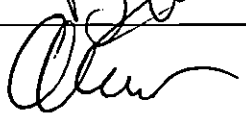
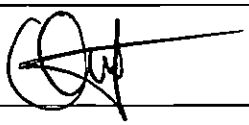
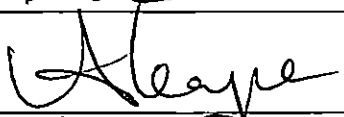
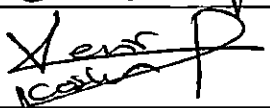
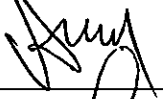
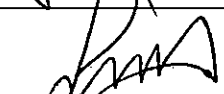
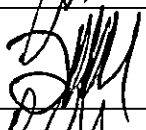
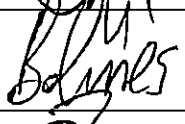
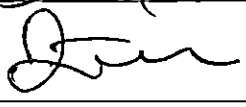
Tecrit ve izolasyon uygulamaları, mahpusların yalnızca fiziksel koşullarını değil, aileleriyle, avukatlarıyla ve dış dünyayla ilişkilerini de etkileyen yapısal bir hak ihlali alanıdır. Mahpusların iletişim, görüş ve sosyal faaliyet olanaklarına getirilen kısıtlamalar hukuka uygunluk, gereklilik ve ölçülülük ilkeleri çerçevesinde değerlendirilmelidir. Hasta mahpusların yaşam ve sağlık haklarının korunması, insan onurunu zedeleyen aramaların önlenmesi ve tahliye koşullarını taşıyan mahpusların serbest bırakılması, devletin temel hakları koruma yükümlülüğünün gereğidir.

Anayasa'nın 2, 10, 17, 19 ve 36'ncı maddeleri; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3, 5 ve 13'üncü maddeleri; Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme ile Birleşmiş Milletler Nelson Mandela Kuralları, insan onurunun, kişi özgürlüğünün ve etkili başvuru hakkının korunmasını gerektirmektedir.

Bu çerçevede infaz yakma uygulamalarına son verilmesi, infaz süresi tamamlanan mahpusların tahliye edilmesi, politik mahpusların özgürlüğünün keyfî kararlarla engellenmemesi, İdare ve Gözlem Kurullarının lağvedilmesi ve tecrit sisteminin sona erdirilmesi amacıyla gerekli yasal ve idari düzenlemeler yapılmalıdır.

Ceza infaz kurumlarında hukukun, kişi özgürlüğünün, sağlık hakkının ve insan onurunun güvence altına alınması; ihlallerin önlenmesi ve etkili biçimde giderilmesi bakımından zorunludur.

İnfaz süresi tamamlanan mahpusların tahliyelerinin güvence altına alınması, mahpusların özgürlüğünün öznel ve keyfî değerlendirmelere bağlı olmaktan çıkarılması, İdare ve Gözlem Kurullarının lağvedilmesi ve hapishanelerdeki hak ihlallerinin sona erdirilmesi için gerekli yasal ve idari düzenlemelerin belirlenmesi amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1			
2	AYTEN KORDU	TUNCELİ	
3	SERHAT EREN	DİYARBAKIR	
4	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
5	GÜLCAN KAÇMAZ SAYYİĞİT	VAN	
6	NEVROZ UYSAL ASLAN	ŞIRNAK	
7	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
8	ADALET KAYA	DİYARBAKIR	
9	VEZİR COŞKUN PARLAK	HAKKARİ	
10	ALİ BOZAN	MERSİN	
11	SALİHE AYDENİZ	MARDİN	
12	GÜLDEREN VARLI	VAN	
13	BERİTAN GÜNEŞ ALTIN	MARDİN	
14	BERDAN ÖZTÜRK	DİYARBAKIR	
15	ZEYNEP ODUNCU KUTEVİ	BATMAN	
16	CENGİZ ÇİÇEK	İSTANBUL	
17	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
18	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
19	GEORGE ASLAN	MARDİN	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	